

BATAKURU NA'BANAANDU

YAHUUDIYANKEEBE BEN

Fii no Iisaa Almasiihu on Burdi Malaa'ikaabe ben

1 ¹Nde wonnoo Alla yewtiriino maamiraabe men ben annabaabe ben laawi buy e nooneeji buy, ²Alla yewtirii en ka jalaade sakkitore doo Biddo on. O wadi mo ronoowo e kala huunde, awa ko on o tagiri aduna on. ³Ko on Biddo woni jalbeendi annoora Alla on, ko kanko woni mbaadi Alla ndin tigi. Ko on Biddo woni tambitiido kala huunde rewrude e daaluyee makko dolnudo on. Nde o laatinloo labbingol yimbe ben junuubaaji mabbe din, o joodoyii ka sengo jaamo Alla Mawdo on ka kammuuli, ⁴o woni burdo malaa'ikaabe ben, wano innde nde o roni nden burdiri de mabbe den non.

⁵Ko fii ko hombo e malaa'ikaabe ben Alla daalani:

«Ko an woni Biddo an on, hande a wonii mo an»,^a

maa o daalani kadi:

«Mi wonanay mo Baaba,

owonanammi Biddo.»?^b

⁶Bay o addii Afo on ka nder aduna, o daali kadi:

«Yo malaa'ikaabe Alla ben fow sujjan mo.»

⁷Fii malaa'ikaabe ben o daali:

«O waday malaa'ikaabe makko ben hendu

e kurkaadi makko din dende yiite.»^c

^a1.5a Zab. 2.7

^b1.5b 2Sam 7.14

^c1.7 Zab. 104.4

⁸Kono fii Biddo on o daali:

«Jullere maa laamu nden, yaa an Alla, luttay haa poomaa,
labbooru maa laamu ndun ko labbooru peewal.

⁹A yidii peewal ngal, a ajii angal peewal ngal.

Ko dun wadi si Alla Joomiraado maa on
toddor maa nebban weltaare buri wondibbe maa ben.»^d

¹⁰E hoore dun o daali kadi:

«Yaa an Joomiraado, ko an wallini ndelo leydi ndin ka fuddoode,
awa kadi kammuuli din ko juude maa den tagiraa.

¹¹Di lannay, kono an a luttay,

di fow di nawyiray wa dolokke,

¹²jnobbiraa di wa waanaare,

e hoore dun di waylirte wa dolokke.

Kono an a wa'ay no wa'udaa,

awa kadi, duubi maa din lannataa.»^d

¹³E ko hombo e malaa'ikaabe ben o daalani:

«Joodor ka sengo anjaamo,

haa mi wada aybe maa ben ka ley teppe maa.»^e

¹⁴Hara bee malaa'ikaabe fow, hinaa be ruuhuupi kurkotoodi, nulaadi fii gollangol
ronoobe kisiyee ben?

Fii Kisiyee Mawdo on

2 ¹Kodun wadi, hidien haani cataade fota e ko nanuden kon, fii wota en selu. ²Ko
fii, si kongudi di malaa'ikaabe ben hewtini maamiraabe men ben din

^d1.9 Zab. 45.7-8

^d1.12 Zab. 102.26-28

^e1.13 Zab. 110.1

haqinqinaama, awa kadi kala bonnere e noone geddi yobiraama ko handi kon,

³ haray ko honno dadiroyen si en wedditike e sifa oo kisiyee mawdo? Ko Joomi men on tigi adii fejninde mo, onsay non nanunoobe mo ben haqinqinani en.

⁴ Allaahu on seeditodi e maabbe, o banginiri dun kuude e maandeeji e noone kaawakeeji moyyi e sendirgol dokke *Ruuhu Seniido on wano o yidiri non.

Fii Ardotoodo Yimbe ben ka Kisiyee

⁵ Hinaa malaa'ikaabe ben Alla yankinani oo aduna aroyoowo mo wowleten fii mun on.⁶ Kono goddo no seeditii nokku goo, wi'i:

«Ko hondun woni neddo fii no anditira fii makko, yaa an Alla,
e ko woni bii neddanke fii yo a danko mo?

⁷ A wadii mo e ley malaa'ikaabe ben e nder seeda nii,
a taaranii mo *meetelol mangu e teddungal,
a wadii mo e hoore kuude juude maa den,
⁸ a wadii piiji din fow e ley koyde makko.»^f

E nder yankinangol mo piiji din fow, alaa ko Alla acci yo ronku yankinanaade mo, kono haa jooni en yi'aali ka piiji din fow yankinanii mo. ⁹ Kono non e hino ko tawden kon: 6awto o wadeede e ley malaa'ikaabe ben fii saa'ihun nii, kanko Iisaa o wadanaama meetelol mangu e teddungal sabu mayde nde o tampiri nden, fii, tippude e moyyere Alla nden, yo o maayan yimbe ben fow.

¹⁰ E dow ardagol faybe buy ka mangu, tawi no hawrani on Tagudo piiji fow, e mo piiji din fow wonani on, laatinirgol Iisaa timmudo e nder tampereeji, on Sincudo kisiyee maabbe on. ¹¹ Ko fii, ko *labbindo on e *labbindaabe ben fow woni iwdi wootiri. Kodun wadi kanko Iisaa o hersiraa noddirlgol be musibbe, ¹² wano o wi'iri Alla non wonde:

^f2.6-8 Zab. 8.5-7

«Mi jantanto musibbe anben innde maa nden,
mi mantoyte ka hakkunde tumbondiral.»^g

¹³O wi'i kadi:

«Mi waday hoolaare an nden e makko.»

Awa kadi:

«E hino lan, min e faybe 6e Alla okkimmi ben.»^h

¹⁴Awa nde tawnoo faybe ben no mari yiyan e bandu, kanko Iisaa kadi ko wano non o tawdiraa e mabbe, fii, rewrude e mayde makko nden, yo o muncu on joginoodo bawgal mayde nden, dun ko Ibiliisa, ¹⁵e fii yo o jattin kala wonnoobe e nder maccangaaku e nder ngurndan mun sabu kulol mayde. ¹⁶Bay, pellet wonaa malaa'ikaabe ben o ari faabagol, kono ko jurriya Ibraahiima on o ari faabagol.

¹⁷Kodun wadi si himo haanunoo nandude e musibbe makko ben few, fii no o wonira *yottinoowo mawdo sadaka ka Alla, yurmeteedo, holniido e nder golle Alla den, fii no jamaa on hebira yaafuyee junuubaaji. ¹⁸Bay kanko tigi o tampii fewndo o ndarndaa, himo waawi faabaade wonaabe e ndarndeede ben.

Fii no Iisaa Almasiihu on Burdiri Muusaa

3 ¹Kodun wadi, yo musibbe an laabube, 6e mi hawti noddaandu Alla ndun, fejee miijo mon ngon e hoore mo Alla toddii neli on, on *Yottinoowo mawdo sadaka ka Alla, on mo qirritiden ka gomfinal men, dun ko Iisaa. ²O wonno sella-findeejo e telen-ma on Toddiiido mo, wano Muusaa wonirnoo non e nder suudu Alla ndun fow. ³E hoore dun, tawaama ko o Rindando mangu buri ngu Muusaa ngun, ko fii darnudo suudu on no mari teddungal buri suudu ndun tigi. ⁴Ko fii kala suudu ko goddo darni dun, kono ko kanko Alla darni kala huunde. ⁵Muusaa kajun wonno kurkaadu sella-findeejo e nder suudu Alla ndun fow, fii seeditagol ko Alla

^g2.12 Zab. 22.23

^h2.13 Isa. 8.17-18

daaloya kon.⁶ Kono *Almasiihu on kan ko Biddo sella-findeejo e hoore suudu Alla ndun. Ko enen woni suudu makko ndun, si en catike fota e wakkilaare e hoolaare nde jogiden fii ko tanyiniden kon.

Fii Fowtaare Maranaande Jamaa Alla on nden

⁷ Ko dun wadi, wano *Ruuhu Seniido on wi'iri non:

«Si on nanii kongol makko ngol hande,

⁸ wota on sattin berde mon den,

wa fewndo maamiraabe mon 6en murtannoo mi,

6e ndarndii mi ka wulaa,

⁹ ka 6e liggitunoo mi don, 6e ndarndii mi,

6e yi'uno kuude an den e nder duubi cappande nay.

¹⁰ Ko dun wadi si mi tikkani ngun jamaanu, mi wi'i:

〈Berde mabbe den ko selude saa'i kala,

6e andaali laawi an din.〉

¹¹ Mi woonduno e nder tikkere an nden wonde:

〈Be naatataa ka fowtaare an few!»ⁱ

¹² Awa, reenee, yo musi66e, fii wota hay gooto e mon hebu bernde bonnde e bernde nde gomdinal tabitaa e mun, haa ka yiltodon e baawo Alla Wuurudo on.

¹³ Kono wakkilindiree hakkunde monjande woo, yelu no wi'eede hande, fii wota hay gooto e mon sattinir bernde mun daynireede junuubu. ¹⁴ Ko fii en wonii kafidube e Almasiihu on, si tawii en jogitike fota pellital men aranal ngal haa ka sakkitorun, ¹⁵ wano bindi din wi'iri non wonde:

«Hande si on nanii hito makko ngon,

wota on sattin berde mon den

wa fewndo murtaldo ndun.»^j

ⁱ3.7-11 Zab. 95.7-11

¹⁶Ko hombe woni ben murtannoobe Alla, bawto be nanude kongol makko ngol? Hinaa bee be Muusaa ardinoo, yaltini *Misira? ¹⁷E ko hombe woni ben be Alla tikkannoo e nder dii duubi cappande nay? Hinaa bee wadunoobe junuubu, maayi ka wulaa? ¹⁸E ko hombe o woondannoo naatataa ka fowtaare makko, si hinaa yeddube ben? ¹⁹Awa en yi'ii be waawaali naatude ka fowtaare makko, sabu angal gomdinal.

4 ¹Ko dun wadi, yeru fodaari fii naatugol ka fowtaare makko no lutti, haray hulen wota godso e mon aru e tawdeede e ronkoobe naatude ben. ²Ko fii Kibaaru Moyyô on fejjinanaama en, wano beya non, kono kongol ngol be hedii ngol nafaali be huunde, ko fii ko be nanunoo kon, be jabiraano gomdinal. ³Kono enen gomdinbe ben, en naatay e nden fowtaare nde o innunoo wonde:

«Mi woondii e nder tikkere an nden, be naatataa ka fowtaare an few!»^k
E hin-le, Alla gayniino golle mun den gila ka fuddoode aduna on.⁴ Ko fii himo daali nokku goo ka bindi fii jalaande jeedidabere nden wonde:

«Ka jalaande jeedidabere Alla fowtino e golleeji makko din fow.»^m
⁵Himo daali kadi fahin doo:

«Be naatataa ka fowtaare an few!»ⁿ

⁶Nde tawnoo no heddanii wobbe goo fii naatoygol ton, e hin-le kadi attinoobe hendaade Kibaaru Moyyô on kajun naataano sabu angal gomdinal maâbe ngal, ⁷e yeeso dun buy Allaahu on daaluno kadi iwrude e Daawuuda, o toddii jalaande, o inni nden «hande», wano siforano non dow doo:

«Hande si on nanii hito makko ngon,
wota on sattin berde mon den.»ⁿ

^j3.15 Zab. 95.7-8

^k4.3 Zab. 95.11

^m4.4 Fud. 2.2

ⁿ4.5 Zab. 95.11

⁸ Si tawiino Yaasuwa¹¹ yediino 6e nden fowtaare, Alla wowlataano 6awto dün fii jnalaande goo. ⁹ Awa jaka no lutti *jnalaande fowteteende e mun fii jamaa Alla on.

¹⁰ Ko fii kala naatudo ka fowtaare Alla, o fowtoto kadi e golle makko dën, wano Alla fowtornoo de mun den non.

¹¹ Awa etoden naatugol ka fowtaare makko don, fii wota hay gooto falju, jokka 6e doftaaki 6en.

¹² Ko fii, daaluyee Alla on ko wuurudo duncoowo, himo weli 6uri kaafa ka mbelde didi, ko naataydo haa hakkunde ruuhu e wonkii, e hakkunde jokke e mbuso, o jaawa mbeleede e mijooji 6ernde. ¹³ Alaa ko tagaa ko o yi'ataa, fow no wallinaa, wadaa e kene yeeso on mo hunoytoden.

Fii no Iisaa Woniri Yottinoowo Mawdo Sadaka

¹⁴ Bay hidé mari hooreejo mawdo *yottinoobe sadaka ka Alla, tayitudo kammuuli din, dün ko Iisaa *Biddo Alla on, catoden e qirritannde gomfinal men ngal. ¹⁵ Ko fii en maraa yottinoowo mawdo mo waawataa faamude lo'ere men nden, kono o ndarndoranooma wano men non e di fow, e hoore o wadaali junuubu. ¹⁶ Awa 6adoren hoolaare ka jullere laamu, ka sulfu on heboytoo ton, fii no hebiren yurmeende e moy'ere ko wonana en ballal fewndo haanani en.

5 ¹ Awa, kala *yottinoowo mawdo sadaka ka Alla, subaad e hakkunde yimbe 6en, ko joddiniraa ko fii yimbe 6en, fii ko wada golleeji Alla din, fii no 6e weebitira dokke e sadakaaji fii junuubaaji din. ² Himo waawi yurmeede 6e faamaa 6en e selube 6en, ko fii kanko tigi lo'ereeji no hundi mo. ³ Awa ko sabu nden lo'ere wadi si himo haani ittande hoore makko sadaka, o ittana jamaa on kadi sadakaaji fii junuubaaji mabbe din. ⁴ Kono hay gooto waawataa hebande hoore mun ngal

¹¹4.7 Zab. 95.7

¹²4.8 Ko «Yaasuwa» on wondunoo e Muusaa fewndo o yawata ka fello. Ko Yaasuwa on ardinoo jamaa Isra'iila on, naadi 6e leydi fodaandi ndin.

teddungal wonugol yottinoowo mawdo sadaka. Ko Alla yedata dun, wano o toddori *Haaruuna non.

⁵ Ko wano non kadi, hinaa *Almasiihu on tigi yedi hoore mun ngal teddungal wonugol yottinoowo mawdo sadaka ka Alla, kono ko Wi'udo mo on wonde:

«Ko an woni Biddo an on, hande a wonii mo an.»^p

⁶ Wano non himo wi'i kadi nokku goo:

«Ko a yottinoowo sadaka ka Alla haa poomaa wano *Maaliki-Siddiiqu non.»^q

⁷ E hoore dun, e nder ngurndan makko dan ka hoore leydi, kanko Iisaa o weebitanno on Gasoowo mo dandude mayde nden gondi e torndeeji e nder ewnagol ko tiidi. Alla jaabinani mo sabu ko o yankinaninoo mo kon. ⁸ Fii kala ko o *Biddo Alla, o andi ko woni doftaare e nder ko o tampi kon fow. ⁹ Bay wonii o wadaama Timmudo, o wonani doftiibe mo ben fow bündu kisiyee poomayankeejo.¹⁰ Onsay Alla toddii mo yottinoowo mawdo sadaka ka Alla wano Maaliki-Siddiiqu non.

Fii Reenagol e Selugol Gomdfinal

¹¹ Hiden mari piiji buy ko wowlen e fii dun, hara ko piiji buy mettudi sifaade, ko fii on wonii mettube faaminde. ¹² E hin-le, e oo saa'i doo hidon haanunoo wonude jannoobe, kono hidon handi kadi e janneede yi'al daaluyeeji Alla din. Fewndo doo kobira handudon e mun, hinaa jaametee. ¹³ On jokkudo yarugol bira, haray alaa faamu woo e fii daaluyee faaminaydo ngurndan feewudan dan, ko fii haray haa jooni ootigi ko boobo. ¹⁴ Mokobaabe ben kajun, konaametee teddudo be jaamata, ko fii tippude e kuude maabbe den hakkille maabbe den no eltanii sendindirgol ko boni e ko moyyi.

^p5.5 Zab. 2.7

^q5.6 Zab. 110.4

6 ¹Kodun wadi, sutanoden jannde yoyunde nden, feyßen jannde baggere fii
 *Almasiihu on nden, hara en fudditaaki jannugol fii tuubugol kuude nawrayde e
 mayde den, e fii gomdingol Alla, ²e *lootagol maande kisiyee, e *fawugol juude, e
 immitagol maybe ben, e jaawoore poomayankeere nden. ³Kodun wadeten si
 Allaahu on newnii.

⁴Fii ndayginananoobe, mettii dokkal kammuyankewal ngal, tawdaa e hendiibe
 *Ruuhu Seniido on, ⁵mettii moyyuki daaluyee Alla on wondude e doole aduna
 aroyoowo on ben kan, ⁶si be aru e selude gomfinal ngal, be waawetaake yilteede
 ka tuubuubuyee han kadi, ko fii haray kambe tigi be fempitike *Biddo Alla on, e
 hoore dun be aybinii mo e kene. ⁷Nde leydi yari ndiyan saayoojan soono woo, ndi
 fudini pudi wondudi e nafa fii mo ndi remanaa on, haray hindi wondi e barki Alla.
⁸Kono si tawii ko bulle e kebbe ndi funnata, haray hinaa ndi huunde, ko ndi
 badondirndi e kuddi, sakkitora sunneede.

⁹Hay si men yewtirii nii, yo yibbe amen, haray meden hoolii hidon e laawol
 moyyol e telen-ma kisiyee on. ¹⁰Ko fii Alla hinaa mo feewaa, sakko o yejjita kuude
 mon den, e giggol ngol holludon fii innde makko nden, e golle de wadudon den e
 de wadanton den kadi yimbe Alla ben. ¹¹Kono meden faalaa yo mo kala e mon
 hollir nii wakkilaare wootere nden e telen-ma pellital timmungal fii ko
 tanyiniden kon haa ka sakkitorun. ¹²Kodun wadi, wota on wonu aamube, kono
 nembee ben hebirnoobe ndondi fodaandi ndin gomfinal e mujnal.

Fii Fodaari Alla ndi Firtotaako ndin

¹³Ko dun wadi, nde Alla wadannoo Ibraahiima fodaari ndin, o tawno o waawataa
 woondirde ko buri mo kanko Alla mawnude, o woondiri hoore makko kanko tigi,
¹⁴o wi'i:

«Pellet, mi waday barki e maa fota, mi yanay jurriya maa on yan nudee.»^r

¹⁵ Ko e nder dun, bay wonii Ibraahiima habbike e nder mujnaare, o hebi non ko o fodanoo kon. ¹⁶ E hin-le, yimbe ben no woondira ko buri be mawnude, nden woondoore wonana be seedee fii rawnoode kala yeddondiral. ¹⁷ Ko wano non, hakkee ko Alla faalanoo hollude ronoobe fodaari makko ndin ben noone no anniye makko on firtortaa, o wadirno dun woondoore ¹⁸ fii, sabu dee kuude didi de waylotaako, de tawata gasataa ka Alla fena, no enen fattiibe ben hebiren wakkilaare tiidunde fii tamagol e tama'u mo Alla weebitani en on. ¹⁹ On tama'u no wa'ani en wa saanirgal tiidungal holnii fii ngurndan men dan, rewoowo ka *wirngallo fii naatugol ka nder *nokkuure hormorde mawnde nden, ²⁰ dun ko ka Almasiihu on naati don fii men wa fertaniido en laawol, o woni *yottinoowo mawdo sadaka ka Alla haa poomaa, wano *Maaliki-Siddiiqu non.

Fii no Maaliki-Siddiiqu Woniri Yottinoowo Sadaka

7 ¹ Ko *Maaliki-Siddiiqu on wonnoo lando Salaam, e *yottinoowo sadaka ka Alla Jom Bural on. O yahi, o fottoyi e Ibraahiima fewndo ko on iwtata fooloygol lambe ben, kanko Maaliki-Siddiiqu o du'anii mo. ² Ibraahiima jonni mo sappabun e di fow. Ko adii kon taho, innde Maaliki-Siddiiqu nden no firi «lando peewal». E hoore dun kadi ko o lando Salaam, e maanaa lando buttu. ³ Kono o alaa neene, o alaa baaba, o alaa iwdi, o alaa fuddoode, o alaa kattudi ngurndan. O wa'i wa *Biddo Alla, o woni yottinoowo sadaka ka Alla haa poomaa.

⁴ Ndaaree ko haa honto o mawni, on mo Ibraahiima mawdo on tigi jonni sappabun mun e nder ko o heboyi kon! ⁵ Sariya on toddii e bibbe *Lewi ben wonugol yottinoobe sadaka ka Alla e yantoobe sappabun e hoore ko jamaa *Isra'iila on hebi kon fow, dun ko e ben ben-gootoobe mabbe, fii kala ben ko be jurriya Ibraahiima. ⁶ Kono Maaliki-Siddiiqu, mo tawdaaka e jurriya Lewi on, o

^r6.14 Fud. 22.17

hendike sappabun Ibraahiima on, e hoore dun, o du'anii on hendiido fodaariiji din.⁷ E hin-le yeddotaako ko mawdo on du'antoo tosooko on.⁸ E hin-le, e telen-ma yottinoobe sadaka ben ka bolondaa Lewi, ko maayaybe woni hendaade sappabun dun, kono e telen-ma Maaliki-Siddiiqu kan, ko wuurudo woni ko hendii, wano seeditoraa non.⁹ Ka rabbindinnde, Lewi, oo wondo hendaade sappabun dun, o yobiino ko makko kon rewrude e Ibraahiima.¹⁰ Ko fii hari himo ka keeci ben makko wa fewndo ko Maaliki-Siddiiqu yahi fottugol e Ibraahiima.

Fii no Almasiihu on Woniri wa Maaliki-Siddiiqu

¹¹ Ko rewrude e yottinoobe sadaka ka gorol Lewi ben jamaa Isra'iila on hendornoo Sariya on. E hin-le, si tawno golle ben yottinoobe sadaka ko timmunoođe, harayno ko fii hondun haanannoo wadugol yottinoowo goo wano Maaliki-Siddiiqu non, hara hinaa wano *Haaruuna non?¹² Ko fii si aada wonugol yottinoobe sadaka ben waylike, haray no haani kadi ka Sariya on waylee.¹³ Ko fii on mo dii piiji wowli fii mun on, ko jeyaado e bolondaa goo mo hay gooto todđaaka e mun fii golle *layyorde nden.¹⁴ E hoore dun, wano andirden non tigi, Joomi men on ko feejudo e bolondaa *Yahuuda on. E telen-ma wonugol yottinoobe sadaka, Muusaa wowlaali few fii on bolondaa.

¹⁵ Dundoo kadi no buri banginde si yottinoowo sadaka goo feenirii wa Maaliki-Siddiiqu,¹⁶ wontudo yottinoowo sadaka, hara hinaa tippude e Sariya yubbondirdo e gorol lannoowol, kono ko tippude e doole ngurndan dan lannataa dan.¹⁷ Bay no seeditaa wonde:

«Ko a yottinoowo sadaka ka Alla haa poomaa,
wano Maaliki-Siddiiqu non.»^s

^s7.17 Zab. 110.4

¹⁸Awa, ko yamiraa baawo doo kon ittaama, sabu lo'ere mun nden e mehidugol mun ngol, ¹⁹ko fii Sariya on waawaali timminde huunde. Kono en addanaama tama'u burdo moyyûde mo badoren Alla.

²⁰Dun non wadaaka e baawo woondoore. Beya non kajun wontii yottinoobe sadaka ka Alla e baawo woondoore, ²¹kono kanko Iisaa o wontirno dun woondoore, bay Alla daalanno mo dundoo:

«Mi woondii, mi firtataa,
ko a yottinoowo sadaka ka Alla haa poomaa.»^t

²²Kodun wadi si Iisaa wonii holnudo *ahadi burndi hittude ndin. ²³E hoore dun, hari ben yottinoobe sadaka no woodunoo buy, ko fii hari mayde nden no hadi 6e duumagol e golle mabbe den. ²⁴Kono Iisaa kajun, bay tawii himo wuuri haa poomaa, golle makko yottingol sadaka den lannataa. ²⁵Kodun wadi kadi, himo waawi dandude few ben wonbe badorde Alla sabu makko kanko Iisaa, bay himo wuuri haa poomaa fii fattanagol 6e.

²⁶Ko wano on yottinoowo mawdo sadaka tigi haanannoo en, hara ko *seniido, mo bonaali, mo aldaa e junuubu, seedudo e junuubanke'en, e burdo kammuuli din banteede, ²⁷mo hatonjinaa e ittugol sadakaaji wano yottinoobe mawbe ben ittirta jande woo sadakaaji fii junuubaaji mabbe din, kambe tigi taho, e di jamaa on din kadi. Iisaa wadii dun nde wootere ko yoni fii saa'iiji din fow, e nder ko o itti hoore makko sadaka kon. ²⁸Sariya on kajun, 6e toddotoo ben fii wonugol yottinoobe sadaka mawbe ko yimbe lo'ube, kono daalol woondoore nden 6awto Sariya on toddike Biddo on, on wondo Timminaado haa poomaa.

^t7.21 Zab. 110.4

Fii Ahadi Heyri ndin e Nokkuure Hormorde Mawnde nden

8 ¹Awa e hino nafa tobbere nde wonden yewtude fii mun nden: hidēn mari wano oo *yottinoowo mawdō sadaka ka Alla, joodiido ka sengo jaamo jullere laamu Alla Mawdo on ka kammuuli. ²Ko o golloowo ka nder nokkuure hormorde, dun ko ka *rewirdu goongaaru, hara hinaa ndu yimbe 6en darni, kono ko Joomiraado on.

³Kala yottinoowo mawdō ko toddoraa ko fii weebitangol Alla dokke e sadakaaji, bee yottinoowo men mawdo on kadi heba goddun ko o weebita. ⁴Si tawno himo ka hoore leydi, o wonataano yottinoowo sadaka, bay no woodi weebitoobe dokke, hara ko no yaadiri e Sariya on. ⁵Ben no wadude dewal ngal tawata ko mbaadi e dowdi goongaaji kammuyankeejī dīn, wano Muusaa 6anginiranaa non fewndo ko o darnata rewirdu ndun, Alla daalani mo: «Ndaaru, a wadiray fow noone no holliradaa non ka hoore fello.»^{u6} Kono jooni, *Almasiihu on hebii golle burde mawnude de 6eya den, no o woniri non holnudo *ahadi burndi moyfude ndin, sincaandi e fodaariiji burdi keldude din.

⁷ Si tawno ahadi araniri ndin wonno ndi felnaaki, hewtataano ka wonndi dabbee.⁸ E hin-le ko e hoore feloore Alla daalani jamaa mun on:

«Kanko Joomiraado on o daali:

↳ Nalaande no aroya nde mi yettodoyta
e yimbe *Isra'iila 6en
e yimbe *Yahuuda 6en ahadi heyri.

⁹Ndin ahadi wa'oytaa wa
ndi mi ahodunoo e baabiraabe ma6be 6en ndin,
wa fewndo mi tambitorloo 6e juude an den fii yaltingol 6e Misira,
ko fii 6e hunnaali ahadi an ndin.»

^u8.5 Egg. 25.40

«Joomiraado on daali:

«Min kadi jooni mi huccii 6e.

¹⁰E hino non ahadi

ndi mi ahodoya e yimbe Isra'iila 6en
bawtodee nalaade doo.»

«Joomiraado on daali:

«Mi wadoyay sariyaaji andin ka mijo mabbe,
mi winda si ka berde mabbe,
min mi wona Alla mabbe,
kambe kadi 6e wona jamaa an.

¹¹Hara 6e hatonjinaa e jannindirgol

maa fillitanagol wondiddo mun maa musiddo mun,
wi'a: Bee andaa Joomiraado on!

Ko fii fow andoyay lan,
gila e burdo fandude on
haa e burdo mawnude on.

¹²Ko fii mi yaafoyto ellaaji mabbe din,

mi hakkilanoytaa e junuubaaji mabbe din.»»^w

¹³Ka o inni ndin ahadi heyri don, kodon o watti araniri ndin hinndi. E hin-le
hinndi ndin nawyii, no e moggo mulugol.

Fii Dewal Adunayankewal ngal e Kammuyankewal ngal

9

¹Ahadi* araniri ndin kadi no marnoo aadaaji mun yaadudi e dewal, wondude e
nokkuure mun hormorde ka aduna doo.²E hoore dun, *rewirdu
wadanooma.Nokkuure aranere nden e ndun rewirdu no wi'etenoo hormorde, ka
joddinirde pitilli nden wonnoo don, e taabal ngal e bireedijje weebitanaade

^w8.8-12 Yer. 31.31-34

Joomiraado on den.³ E hoore dun, ɓaawo *wirngallo dímmo ngon, tawi no don nokkuure wi'etenonde *hormorde mawnde nden.⁴ Tawi hinde wondunoo e sunnirde urngallooji tafiraande kajne, e *kankiranwal seeditoore hoobiraangal kajne haa hunditi. Tawi no e nder maggall loonde kajne wadornde <*manna>, wondude e tuggordu *Haaruuna ndun, ndu tawata hari fiinii, e alluuje maande ahadi den.⁵ Tawi no ka hoore kankiranwal nandollaaji *serubiina Mangural ngal, omborde maggall on, dun ko ka junuubaaji din yaafetee don, no duwiraay gabitanji majji din. Kono hinaa fewndo doo haanuden wowlugol fensita fii kun kala e koy pihoy.

⁶ Nde tawnoo dun fow ko non joddiniranoo, *yottinoobe sadaka ka Alla ben naatayno soono woo ka nokkuure aranere e nder rewirdu ndun, fii wadugol golle diina mabbe kan. ⁷ Kono ka *nokkuure hormorde mawnde, ko yottinoowo mawdo on tun naataynoo ton nde wootere e nder hitaande nden, e hoore addorgol yiyan ko sakkoo fii hoore mun e fii ellaaji di jamaa on wadiri angal andude. ⁸ Ruuhu* Senido on no holliri en telen doo wonde datal nokkuure hormorde mawnde nden udditaaki, fannamaa rewirdu aranuru ndun no lutti. ⁹ Hiden maridoo misal fejnningal goongaaji fewndiidi hande din. Dun fow no bangini wonde dokke e sadakaaji, ko weebitirantenoo nii Alla, waawataa labbinde bernde on rewiroomo non. ¹⁰ Kodundoo woni yamirooje neddanke tun yubbondirde e jaameteeji e njaramji e noone salligiji, yamiraade haa jnande Alla heydintini piiji din fow.

¹¹ Kono *Almasiihu on ardi wa yottinoowo mawdo sadaka fii moyyereeji fewndiidi din. O tayiti rewirdu burndu mawnude ndun e burndu timmude ndun, ndu tawata hinaa darniraandu juude yimbe, e maanaa ndun hinaa ndu oo aduna. ¹² O naatii ka nokkuure hormorde mawnde nde wootere ko yoni haa poomaa, rewruude e yiyan makko dan tigi, hara hinaa rewruude e yiyan ciikuliji e nalbi. Ko

^y9.5 Wobbe kadi no faamira «duhiraa».

nii o yediri en cottudi poomayankeeri.¹³ Si tawii yîiyân ciikuliji e ga'i na'i e ndoondi wiige, ko wiccitee junjee e hoore yimbe bë laabaa, no labbinâ bë ka bandu,¹⁴ kono Almasiihu on kajun ko hoore mun tigi ittani Alla sadaka e baawo ella, e hoore ardoreede Ruuhu Poomayankeejo on, ko haa honto non yîiyân makko dan labbinâ berde men, itta en e kuude nawrayde en e mayde, fii no rewiren Alla Wuurudo on!

¹⁵ Kodun wadî si ko kanko woni holnudo ahadi heyri ndin, fii yo noddaabe ben hendo ndondi poomayankeeri ndi Alla fodi bë ndin. Ko fii mayde makko nden wonii sadaka fii sottugol bë e din bonnereeji wadaadi ka fewndo ahadi hinndi.

¹⁶ Ko fii, ka wasiyannde nden woni don, haray no haani ka mayde wasiyiido on andee. ¹⁷ Wasiyannde nden non laatike woo bawto mayde nden, ko fii nde alaa nafa fewndo wasiyiido on wuuri. ¹⁸ Kodun wadî, ahadi araniri ndin tigi, ndi udditaaka e baawo hibbugol yîiyân. ¹⁹ Bay Muusaa gaynii weebitande jamaa on fow kala yamiroore, wano de woniri non ka Sariya, o yetti yîiyân ga'i na'i e ciikuliji e ndiyan e gaara bode, o wicciri deftere nden e jamaa on baapal no wi'ee *hisoopu, ²⁰ e hoore himo wi'a: «Dundoo ko yîiyân ahadi ndi Alla yamiri fii mon ndin nii.»²¹ Ko wano non kadi, o wicciri rewirdu ndun e aalaaji gollirteedi fii diina din yîiyân. ²² E telen-ma Sariya on, fayda fow ko yîiyân labbinira, ko fii yaafuyee alaa e baawo hibbugol yîiyân.

²³ Din aalaaji lontiidi goongaaji kammuyankeeji, no haanunoo labbinireede oo noone doo, kono no haaniri non ka haqiiqaaji kammuyankeeji din labbiniree sadakaaji burdi moyüde.²⁴ Ko fii Almasiihu on naataali e nder nokkuure hormorde wadiraande juude neddanke, nembinaande goongaare nden, kono ko ka kammu tigi fii no o weebitorana en jooni yeeso Alla. ²⁵ O naatiraali fii ittugol hoore makko sadaka soono woo, wano yottinoobe mawbe ben naatirta hitaande

^y9.20 Egg. 24.8

woo ka nokkuure hormorde mawnde wondude e yiyan dan tawata wonaa yiyan makko.²⁶ Ko fii, si hinaano dun, Almasiihu on tampayno soono woo gila ka fuddoode aduna on. Kono jooni, ka lannoode jamaanuuji, o feenii nde wootere ko yoni fii saa'iiji din fow fii bonnitugol junuubaaji e nder ko o itti hoore makko sadaka kon.²⁷ Nde tawnoo no maranaa yimbe ben maayugol nde wootere pet, bawto dun jaawoore nden wada,²⁸ ko wano non Almasiihu on ittiri hoore mun sadaka nde wootere pet fii ronditagol junuubaaji yimbe duudube. Awa, o artoyay kadi, hara hinaa fii ronditagol junuubaaji, kono ko fii dandugol ben habbornoobe mo kisiyee.

Fii Sadaka mo Almasiihu on Itti on

10

¹E hoore dun, wonaa Sariya on tigi woni haqiqaaaji aroyaynoodi din, kono ko mbaadi mun tun. O waawataa few laatinde ben badoraybe non Alla timmuþe, rewrude e on sadaka gooto jokkondirdo hitaande woo hitaande.² Si o waawayno, harayno neebii kaben wadaynoobe din sadakaaji acci, harayno be labbinaama nde wootere ko yoni haa poomaa, harayno kadi bernde mabbe felataa be e telen-ma junuubu woo.³ Kono, din sadakaaji andintinay en hitaande kala fii junuubaaji din.⁴ Ko fii waawataa ka yiyan ga'i na'i e ciikuliji monta junuubaaji.

⁵Kodun wadi, e nder naatugol e nder aduna on, *Almasiihu on no wi'i:

«Wonaa sadakaaji maa dokke faaladaa,
kono a wadanii lan bandu.

⁶A weltoraali sadaka sunneteedo,
maa ko sakkaa fii junuubu.

⁷Awa mi wi'i: <E hino lan, mi arii
fii wadugol faale maa on, yaa an Alla,

wano fii an windori non e nder ndee deftere taggiinde,»^z

⁸ Himo wi'i taho: «A yidaali e a weltoraali sadakaaji e dokke e sadakaaji sunneteedi e sadakaaji fii junuubaaji, wadiranoodi no yaadiri e Sariya on.»

⁹ E hoore dun o wi'i kadi: «E hino lan, mi arii fii wadugol faale maa on.» O ittii aranun dñun fii sincugol dimmun dun. ¹⁰ Awa, ko sabu faale Alla on *laðbinaden fii wonugol yimþe makko, rewrude e oo sadaka mo Iisaa Almasiihu on ittiri 6andu mun ndun tigi nde wootere ko yoni haa poomaa.

¹¹ Kala *yottinoowo sadaka ka Alla no ka gollata don nande woo fii wadugol golle mun diina ðen, e ittugol sadakaaji gooti nande woo, di tawata waawataa ittude junuubaaji few. ¹² Almasiihu on non kajun, o wadii sadaka gooto bajjo fii junuubaaji ðin, yonudo haa poomaa, awa kadi himo joodii ka sengo naamo Alla, ¹³ himo sabbii don haa Alla wada ayþe makko 6en ka ley koyde makko. ¹⁴ Ko dokkal bajjal o timminiri haa poomaa wonaabe *laðbineede fii wonugol yimþe Alla 6en. ¹⁵ Kodun *Ruuhu Seniido on seeditanii en kadi. Ko fii himo wi'i taho:

¹⁶ «Joomiraado on daali:

«E hino *ahadi ndi mi yettodoya e maþþe ndin:
Bawto dee nalaade doo,
mi wadoyay sariyaaji an din ka berde maþþe,
mi windoya di ka hakkille maþþe.»

¹⁷ O beyditi e dun:

«Mi anditoytaa hande kadi fii junuubaaji maþþe din
e angal peewal maþþe ngal.»^a

¹⁸ Ko fii ka junuubaaji ðin yaafaa don, haray alaa ko sakkee fii junuubu.

^z10.7 Zab. 40.7-9

^a10.17 Yer. 31.33-34

Fii Gomdinal Yimbe 6en

¹⁹ Ko dun wadi, yo musibbe an, bay hiden mari hoolaare fii naatugol ka *nokkuure hormorde mawnde sabu oo sadaka yiyan lisaa ²⁰ dan o udditirani en laawol kesol wurngol, rewrungol ka *wirngallo, ngon-le ko bandu makko ndun, ²¹ e bay kadi hiden mari yottinoowo mawdo wondo ka suudu Alla, ²² badoren Alla bernde nundunde e gomdinal heewungal pellital, e bernde labbinaande kala mijooji bondi, e bandu lootiraandu ndiyan laabudan. ²³ Wonen catiibe tabiti e tama'u mo qirritiden on, ko fii Wadando en din fodaariiji on ko Sella-findeejo. ²⁴ Mijondiranen ko honno waaweten wakkilindirde ka giggol e ka kuude moyye. ²⁵ Wota en tertö mottondiral men ngal, wano wobbe woowiri non. Kono wakkilindiren fodde hiden yi'ude jalaande nden no badaade.

²⁶ Ko fii si en duumike wadugol junuubu e nder tewaare bawto en hendaade gandal goonga on, haray sadaka alaa hande kadi fii junubaaji, ²⁷ kono ko habbannde jaawoore hulbininde e nguleendi yiite hebuliinge sunnugol murtube ben. ²⁸ Si goddo bonniino Sariya Muusaa on, o wareteno, o yaafetaake, e hoore seeditoore dido maa tato. ²⁹ E mijjo mon onon, si goddo hayfinii *Biddo Alla on, si o jogitorii yiyan ahadi dan wa dan aldaa e fiira, dan dan o *labbiniraa, e si o hoynii Ruuhu Allaahu on, on Jom Sulfu, e hara on miijaaki himo handi e lette burde muusude kadi? ³⁰ Ko fii hiden andi on Wi'udo: «Ko min yottagol woodani, ko min yoboyta», e hoore dun: «Joomiraado on jaaway jamaa mun on.»^{b31} No hulbinii yanugol e juude Alla Wuurudo on!

³² Anditee liddu dun ka saa'iji arani, bawto Alla ndayginande on, on yajnjino satteende tiidunde e nder tippiro muusungo. ³³ Ko fii e saa'i goo on hoynano, cukkadon e kene, e saa'i goo jonnindirdon juude e ben wadiranoobe wano non. ³⁴ E hoore dun, yurmndon sokaabe ben, jabudon kadi e nder weltaare yo on jatte

^b10.30 Yan. 32.35-36

keyeeji mondin, sabu andugol mon hidon mari keyee burdo moyyude, luttoowo.

³⁵ Awa wota on accitu hoolaare mon addaynde mbarjaari mawndi nden. ³⁶ Ko fii hidon haani najaade, fii, nde timminoydon faale Alla on, yo on hendoyo ko o fodi on kon.

³⁷ Ko fii e nder saa'ihun nii:

«Haañudo arude on aray, neebataa.

³⁸ Feewudo an on non wuuiray gomdinal.

Kono si o yiltitike,

wonkii an kin weltanoytaako mo.»^c

³⁹ Enen-le hinaa en yiltoroobe baawo fii hayrugol, kono ko en gomdinbe fii dandegol.

Fii Seeditorbe Gomdinal ka Ahadi Hinndi

11

¹ E hin-le, gomdinal ngal ko pellital fii piiji di tanyiniden, e hoolaare fii piiji di en yi'aali taho. ² Alla kulji mawbe baawo doo ben sabu gomdinal mabbe ngal.

³ Ko gomdinal ngal wonden andirde aduna on ko daaluyee Alla on tagiraa.

Kodun wadi ko yi'eten kon iwraa e ko yi'otoo.

⁴ Ko gomdinal ngal Haabiila yediri Alla sadaka burdo moyyude mo Qaayiina on. O kuljiraa feewudo sabu ngal gomdinal. Alla tigi kulji den dokke makko. Fii kala kanko Haabiila o maayii, kono ngal gomdinal no banginde fii makko.

⁵ Ko gomdinal ngal kadi Hanuuka yentiniraa fii wota o andu mayde nden. En yi'ataa mo hande kadi sabu Allaahu on yentinno mo. Ko fii, ado o yentineede, hari o hebiino kuluujaa wonde himo weltini Alla. ⁶ Awa, e baawo gomdinal, gasataa ka ontigi weltina Alla, ko fii on badotoodo mo no haani gomdinbe wonde kanko Alla himo woodaa, gomdina kadi ko kanko woni yoboowo dabboobe mo ben.

^c10.38 Hab. 2.3-4

⁷ Ko gomdinal ngal fahin Nuuhu moyyinirnoo laana fii dandugol beynguure mun nden. Ko nii o teddiniri ko Alla *hiitaninoo mo fii ko aroyta yi'aaka taho kon. Bay o warrii non kanko Nuuhu, tawi o hollii wonde yimbe aduna on ko felniibe. Alla jogori Nuuhu feewudo sabu gomdinal makko ngal.

⁸ Ko gomdinal ngal kadi Ibraahiima doftori noddaandu ndu Alla noddi mo ndun fii yahugol e leydi ndi o ronoyta ndin. O yahi e hoore o andaa ka o woni yahude.

⁹ Ko gomdinal o hodiri e ndin leydi fodaandi wa leydi jananiri, o hodî e nder cuudi bagi. Issaaqa* e Yaaquuba kadi hodiri non, be ronidi e makko fodaari wootiri ndin. ¹⁰ Ko fii hari, kanko Ibraahiima himo habbii hodo ngo tawata didol cuudi mun no tiidi, ngo tawata ko Alla ebbi, darni. ¹¹ Ko sabu gomdinal ngal kadi, fii kala Saarata kajun ko mo jiidotaako, o hebiri feere jurriyagol e nder nayeewu makko, bay himo hoolii wonde Alla ko hunnoowo ko o fodi kon. ¹² Kodun wadi si neddo gooto, mo tawata mayde mun nden hebiino dun, hebi jurriya burdo koode den ka kammu duudude e njaareendi ndin ka sera baharu, ko tawata en waawataa limude.

¹³ Ko e nder gomdinal ngal be fow be maayi e baawo hendagol piiji fodaadi din, kono be haynino di ka woddi, be weltori, e nder qirritagol ko be tujarankeebe e jananbe ka leydi. ¹⁴ Yewtiraybe nii ben hollii no laabiri wonde hibe dabbande hoore maâbe leydi heyri. ¹⁵ Si tawno non be wuldano ka be iwi ton, be hebayno feere no be yiltora. ¹⁶ Kono ka haqiiqa hibe himmannoo nokkuure burnde moyyude, dun ko ka kammu. Kodun wadi Alla hersiraa noddeede Alla maâbe, ko fii o moyyinanii be hodo.

¹⁷ Ko gomdinal ngal kadi Ibraahiima weebitiri Issaaqa fii layyagol fewndo ko Allaahu on ndarndii mo. Hari himo e fii sakkagol Issaaqa, biddo makko bajjo on, kanko hendifoodo fodaariiji din, ¹⁸ dun ko on mo Allaahu on daalannoo wonde: «Ko e Issaaqa jurriya maa on nodditirtee.» ¹⁹ Himo joginoo wonde Alla ko

Waawudo hay immintingol maydo e hakkunde maybeben, ko dun wadi si o hettitiri biddo makko on wa immitiido e mayde.

²⁰ Ko gomdinal ngal kadi Issaaqa du'orani Yaaquuba e *Iisu fii ko aroyta kon.

²¹ Ko gomdinal ngal fahin, fewndo Yaaquuba maayata, o du'orani mo kala e bïbïbe Yuusufu ben, o uggini e hoore tuggordu makko ndun, o sujjani Alla.

²² Ko gomdinal ngal fahin, 6ay badike ka Yuusufu maaya, o maandiniri fii eggudu *Banii-Isra'iila'en ndun *Misira, o wadi kadi yamiroje fii yi'e makko den.

²³ Ko gomdinal ngal kadi, 6ay Muusaa jibinaama, mawbe makko ben suudiri mo lebbi tati, 6ay 6e tawii boobo on no labaa fota, awa kadi 6e hulaano yamiroore lando on.

²⁴ Ko gomdinal ngal kadi, 6ay Muusaa mawnii, o salori wi'eede ko o gedal jiwo Fir'awna on. ²⁵ O tawi ko tampindineede e jamaa Alla on burani mo, edii weltorgol junuubu e nder saa'ihun. ²⁶ Tawi himo miijii wonde ko aybinireede wa *Almasiihu on buri jogaade ngalu tiidungu edii ngu Misira ngun, ko fii himo ndaaraynoo ka muutii telen ka njoddi. ²⁷ Ko gomdinal ngal o yaltiri Misira e baawo denyagol tikkere lando on, 6ay himo catornoo wa sutiido on mo yi'otaako. ²⁸ Ko gomdinal ngal kadi o wadiri *Juldeere Yawtaneede nden, e wujugol yiyan fii wota muloowo dikkuruube on meemu ko dikkoranaa Isra'iilayankeeëbe ben kon.

²⁹ Ko gomdinal ngal fahin 6e tayitiri *Baharu Bodeejo on wa leydi yorndi, kono nde Misirayankoobe ben ebbunoo wadirgol non, 6e yoolino.

³⁰ Ko gomdinal ngal kadi tata on Yeerikoo yaniri, 6ay 6e gaynii taaraade mo e nder balde jeedisi. ³¹ Ko gomdinal ngal kadi wadi si *Raabi, oo debbo cagaajo, maydaano e heeferbe ben, sabu ko o wernirnoo tefoobe ben kon buttu.

³² Ko hondun mi wi'ata kadi? Saa'i on yonantaa lan si tawii mi wowlay mi fensita fii oo wi'eteedo *Gadawna e *Baaraka e Samsuuna e Yiftaaha e Daawuuda e Samu'iila e annabaabe ben.³³ Ko gomdinal ngal 6e fooliri laamateeriji, 6e tabintini peewal, 6e hebi fodaariiji, 6e ombi sekko ngayuuje. ³⁴ Be dannini giiteeli

bonnooji, be dadî mbelndi kaafa, be heewi doole fii kala hibe lo'unoo, be hollitii ka nder hareeji, be radii koneeli jananbe ben.³⁵ Rewbe yi'i maybe mun no immitoo. Wobbe goo kadi lettaa, be salii sotteede fii no be hebira ummutal buringal moyüde.³⁶ Wobbe ben hebi aybineede e focceede, e hoore jolkeede sokee.³⁷ Wobbe ben wariraa kaaye, wobbe ben tampinaa tayaa dîdi, maa wariraa kaafa. Wobbe nawri ngurndan mun dan yaarugol hen fow, hara no bornii guri baali maa be'i, billorbe di fow, cukkee tampinee.³⁸ Hari aduna on handaa e ben, be tawata wonundeeji mun ko ka wulaaji e ka pelle e ka pammeeje e ka gayde.

³⁹ Ben kuljiranoobe sabu gomdinal mun ngal fow non, hendaaki kobe fodanoo kon. ⁴⁰ Ko fii Alla no ebbani en godfun ko buri moyüde, fii wota be laato timmuþe e baawo men.

Fii no Alla Wurtirta en waBiþbe mun

12

¹ Bay wano ngal dental mawngal seedeewe no hundi en, bugitoden kala dongal e junuubu ko falli en no weebiri, dogiren wakkilaare dogudu ndu ebbanaden ndun.

² Punnoden Iisaa, on wondo dayere gomdinal ngal, on timminoowo ngal. Bay himo sutinoo weltaare maraniinde mo nden, o jabuno *leggal altindiraangal ngal, o yawitii hersa, o joodii ka sengo jaamo jullere laamu Alla.³ Mijitee fii on yanjiido ndee liddannde nde junuubanke'en liddii mo, fii wota ronkere hebu on haa berde mon maaya.

⁴ E hin-le e nder gertagol mon junuubu ngol, on dartaaki haa yiyan mon dan hibbi. ⁵ Awa kadi on yejjitii kongol ngol Allaahu on wakkiliri on ngol wabibbe makko:

«Biddo an, wota a jogitor wurtannde Joomiraado on no hayfiri,
awa kadi wota bernde maa maayu nde o wurtu-maa.

⁶ Ko fii ko mo Joomiraado on yidi, o wurtata,

o yaggina kala mo o jaþi yo wonu biddo makko.»^d

⁷ Wakkilee tampereeji mondin, ko din woni on wurtude. Ko wa bïbïe Alla woni on jogitorde. Ko hombo woni biddo mo ben mun wurtataa? ⁸ Kono si on woorike wurtannde nde fow hebata nden, haray ko on fattuûbe, hinaa on bïbïe. ⁹ Bay en hebii baabaabe ka aduna doo wurtaynoobe en, ðe teddinnoden, ko haa honto non haanuden yankinanaade Ben ruuhuji men din fii no wuuri(en)! ¹⁰ Ko fii baabiraabe men ben no wurtaynoo en e nder saa'ihun nii, bay ðe tawno ko ko moyyî, kono Alla ko woni en wurtirde ko fii nafa men on tigi, fii no tawreden e laabal makko ngal. ¹¹ No fellitaa fewndo wurteede nandaa e huunde weltinnde, kono ko satteende. Kono bawto dun, battane ngurndan feewudan wondan e nder buttu no maranii ben wurtaabe.

¹² Kodun wadi si mi wi'ay on, bantee juude mon lo'ude den, sattinon koppi mon lo'udi din, ¹³ yo koyde mon ðen jokku laawi feewudi din, fii wota layooje ðen worgito, kono de sella.

Fii no Hittiniren e Noddaandu Heyru ndun

¹⁴ Etee no wondiron e fow e nder buttu, wuuron e nder laabal, ko fii baawo maggal hay gooto yi'ataa Joomiraado on. ¹⁵ Reenee fii wota hay gooto ñakkire moyyere Alla nden, wota dadol haadungol woo kadi funtu, wona sabu jiiboldu haa raaba buy e mon. ¹⁶ Reenee fii wota hay gooto e mon jeenu, maa wona keefeero wa *lisu, on yeeyitunoodo afoyaagal mun ngal fii nafakka gooto. ¹⁷ Hidon andi, bawto dun, wa fewndo ko o faalaa hebude du'aa ben makko on, o bugitano, ko fii o hebaano feere waylugol mijo ben makko ngon, fii kala hari himo daðbirde dun gondi.

¹⁸ Ko fii onon, on badaaki fello ngo waaweten meemude, e yiite hubbunge e dowdi duule e nibe e nduluuru, ¹⁹ maa hito *liital, maa hawa ka *Isra'iilayankeeëbe

^d12.6 Tin. 3.11-12

ben nanunoo kan haa 6e wi'i wota 6e beyditane hay kongol,²⁰ ko fii 6e townataano sifa ndee yamiroore tiidunde doo: «Hay si mummunte meemiino ngon fello, warirteno kaaye.»^{d21} Hakkee ko dun hulbininoo, Muusaa wi'i: «Mi diwnii hakkee ko mi huli!»^e

²² Kono onon, on badike Fello *Siyuuna ngon e saare Alla Wuurudo on, dun ko *Yerusalaam kammuyankeejo on, e guluuje malaa'ika mottondiri e nder weltaare.²³ On badike dental dikkuruube Alla 6en, 6en 6e tawata no windii ka kammuuli. On badike Alla, on Naawoowo yimbe 6en fow, e ruuhuubi feewube timminaabe 6en.²⁴ On badike Iisaa, on holnudo *ahadi heyri ndin, e yiyan makko hibbaadan, dan seeditoore mun furi moyfude dan Haabiila dan.

²⁵ Awa reenee wota on salo hedaaade on Wondo on yewtude. Ben Isra'iilayankeebe, salinoobe hedaaade on Wonnoodo 6e yamirde ka hoore leydi, 6e dadaano lette 6en. E ko honno non woniranta en si en huccii on Wondo en yewtude ka kammuuli dow?²⁶ On mo hito mun dimbi leydi ndin, wadii jooni ndii fodaari doo: «Awa mi dimbitoyay nde wootere kadi, hinaa non leydi ndin tun, kono hay kammu ngun.»^{f27} Ngol daalol «nde wootere kadi» no laabi poy holli wonde kala ko tagaa dimboto, dilla, fii no goongaaji di gasataa dimbaade din luttira.²⁸ Bay laamu ngu hendotoden ngun hinaa dimbotoongu, weltanoden Alla, kurkanoden mo noone no welirta mo e nder teddungal e kulol.²⁹ Ko fii Alla men on ko yiite sunnoowe.

Fii Salminaango e Wakkilingol

13 ¹ Yo giggol siddankaaku ngol duumo.² Wota on yejjitu wernugol. Ko fii e nder warrugol non wobbe wernii malaa'ikaabe, hara 6e andaa. ³ Anditee fii kasooibe

^d12.20 Egg. 19.12-13

^e12.21 Yan. 9.19

^f12.26 Haj. 2.6

ben, wa si tawii hidon sokidaa e maâbe, e wonaâbe e tampineede ben, wa si tawii ko onon wonaa tampineede.

⁴ Yo mo kala teddin dewgal ngal, awa kadi yo yettindirbe ben yonindiran, ko fii telen-ma dñ, Alla jaaway fijoobe ben e jinoobe ben. ⁵ Wota on ardinir ngurndan mondan giggol kaalisi, yondinoree ko jogidon kon fewndo doo. Ko fii Alla tigi no wi'i: «Mi accitataa ma e mi tertotaako ma few.»^g

⁶ Mo kala e men no waawi wi'ude e nder pellital:

«Ko Joomiraado on woni faabo an ngon, mi hulataa.

Ko hondun neddo waawanimm*i*?»^h

⁷ Anditee fii ardotoobe on ben, ben fejjinannoobe on daaluyee Alla on, miijitodon fii battane no ñe wuuri non, nembon gomdinal maâbe ngal. ⁸ Awa Iisaa Almasiihu on ko gooto, o waylotaako hanki e hande e haa poomaa.

⁹ Wota on jabu kala noone janndeeji janani selna on. Ko fii no moyére ka bernde nden tiidiniree moyére Alla nden, hara hinaa sariyaaji fii jaameteeji di nafaali huunde ben jokkube di. ¹⁰ Ko fii hidon mari *layyorde nde tawata haananaa gollooobe ka *rewirdu adunayankeeru jaamugol ko sakkaa dñ kon. ¹¹ Ko fii *yottinoobe mawbe sadaka ben sakkorayno yiyan ka nokkuure hormorde, kono tebbeeli din sunneteno ka baawo hodo. ¹² Kodun wadi si Iisaa kadi tampuno ka baawo hodo fii *labbinirgol jamaa on yiyan makko dan tigi. ¹³ Awa enen kadi, yalten ka baawo hodo fii yahugol e makko, e hoore rondagol hersa ka o rondinoo kan. ¹⁴ Ko fii en maraa doo hodo tabitungo, kono hidon dabbude aroyayngo ngon.

¹⁵ E innde makko kanko Iisaa, duumoden e wadangol Alla sadaka mantoore, e maanaa sadaka yaldoowo e toni jantotoodi innde makko nden. ¹⁶ Awa wota on weddito e wadugol moyére e wallindirgol, kodii woni sadakaaji di Alla jabata weltora.

^g13.5 Yaj. 31.6

^h13.6 Zab. 118.6-7

¹⁷ Doftee ardotooþe on þen, yankinanodonon þe. Ko fii hibe ayni fota wonkiji mon din, wa hunitoytoobe ka Alla. Awa etee þe wada dun e hoore weltaare, hara hinaa no mettirta þe. Si hinaa dun, nafoytaa on.

¹⁸ Awa toranee men: meden felliti wonde meden maribernde laabunde e nder faalegol nawrude ngurndan amen ðan no feewiri e kala huunde. ¹⁹ Mi torike on fow tentinii toragol fii yo Allaahu on newnanan yiltitagol ka mon no yaawiri.

²⁰ Yo Alla Jom Buttu on, on Artirdo e hakkunde maybe þen Iisaa Joomi men, Ngaynaako Mawdo baali din, rewrude e yiyan *ahadi poomayankeeri ndin, ²¹ yo o wawnu on e kala ko moyýi fii wadugol faale makko on, o wada e men ko welata mo, tippude e Iisaa Almasiihu on, on mo mangural wonani haa poomaa. Aamiina!

²² Mi torike on, yo musiþþe an, jaþugol ngol kongol wakkilinayngol, ko fii mi windanii on, mi rabbindinii.

²³ Awa andee wonde, Timotée, oo musidðo men, yaltinaama ka kaso. Si o hewtitii law, mi yaaday e makko, men yiida e mon. ²⁴ Hiwranee lan ardotooþe on þen fow e yimþe Alla þen fow. Bee þe Italii salminii on.

²⁵ Yo moyýere Joomiraado on wonu e hoore mon on fow.

ÉPÎTRE AUX HÉBREUX
en Langue Pular (Fouta-Jalon)
République de Guinée
© 2013 Traducteurs Pionniers de la Bible
en collaboration avec
Mission Protestante Réformée